

Republica Moldova

CURTEA CONSTITUȚIONALĂ

DECIZIE

DE INADMISIBILITATE

a sesizării nr.68g/2018

privind excepția de neconstituționalitate a unor prevederi din articolul 43
alin. (1) din Codul de procedură penală
(*conexarea cauzelor penale*)

CHIȘINĂU

11 iunie 2018

Curtea Constituțională, judecând în componența:

dlii Mihai POALELUNGI, *președinte*,
dlii Igor DOLEA,
dlii Victor POPA,
dlii Veaceslav ZAPOROJAN, *judecători*,
cu participarea dnei Ludmila Chihai, *grefier*,

Având în vedere sesizarea depusă pe 31 mai 2018,
Înregistrată la aceeași dată,
Examinând admisibilitatea sesizării menționate,
Având în vedere actele și lucrările dosarului,
Deliberând pe 11 iunie 2018 în camera de consiliu,

Prezintă următoarea decizie:

ÎN FAPT

1. La originea cauzei se află excepția de neconstituționalitate a textului „instanța căreia îi revine competența de judecată” din articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de către dna avocat Elena Leancă, în dosarul nr. 1-514/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Sesizarea privind excepția de neconstituționalitate a fost trimisă la Curtea Constituțională pe 31 mai 2018 de către dna judecător Svetlana Garștea-Bria de la Judecătoria Chișinău, sediul central, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

A. Circumstanțele litigiului principal

3. Pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, se află cauza penală nr. 1-514/17 privind învinuirea dlii Eduard Rudenco de comiterea infracțiunii prevăzute la articolul 264¹ [*Conducerea mijlocului de transport în stare de ebrietate alcoolică cu grad avansat sau în stare de ebrietate produsă de alte substanțe*] din Codul penal.

4. Prin încheierea din 21 septembrie 2017, Judecătoria Hâncești, sediul Ialoveni, a admis cererea dlii avocat Ion Crețu, în cauza penală nr. 1-264/17, privind învinuirea dlii Eduard Rudenco de comiterea infracțiunilor prevăzute la articolul 326 [*Traficul de influență*] din Codul penal, pentru examinarea chestiunii privind posibilitatea conexării cauzelor într-o singură procedură.

5. În cadrul ședinței de judecată, dna avocat Elena Leancă, apărătorul inculpatului Eduard Rudenco, a ridicat excepția de neconstituționalitate a

textului „instanța căreia îi revine competența de judecată” din articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală.

6. Prin încheierea din 29 mai 2018, Judecătoria Chișinău, sediul central, a dispus suspendarea procesului, ridicarea excepției de neconstituționalitate și trimiterea sesizării la Curtea Constituțională, în vederea soluționării acesteia.

B. Legislația pertinentă

7. Prevederile relevante ale Constituției sunt următoarele:

Articolul 20 Accesul liber la justiție

„(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

(2) Nici o lege nu poate îngreuna accesul la justiție.”

Articolul 21 Prezumția nevinovăției

„Orice persoană acuzată de un delict este prezumată nevinovată până când vinovăția sa va fi dovedită în mod legal, în cursul unui proces judiciar public, în cadrul căruia i s-au asigurat toate garanțiile necesare apărării sale.”

Articolul 54 Restrângerea exercițiului unor drepturi sau al unor libertăți

„(1) În Republica Moldova nu pot fi adoptate legi care ar suprima sau ar diminua drepturile și libertățile fundamentale ale omului și cetățeanului.

(2) Exercițiul drepturilor și libertăților nu poate fi supus altor restrângeri decât celor prevăzute de lege, care corespund normelor unanim recunoscute ale dreptului internațional și sunt necesare în interesele securității naționale, integrității teritoriale, bunăstării economice a țării, ordinii publice, în scopul prevenirii tulburărilor în masă și infracțiunilor, protejării drepturilor, libertăților și demnității altor persoane, împiedicării divulgării informațiilor confidențiale sau garantării autorității și imparțialității justiției.

(3) Prevederile alineatului (2) nu admit restrângerea drepturilor proclamate în articolele 20-24.

(4) Restrângerea trebuie să fie proporțională cu situația care a determinat-o și nu poate atinge existența dreptului sau a libertății.”

8. Prevederile relevante ale Codului de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, sunt următoarele:

Articolul 42

Competența în caz de indivizibilitate sau conexitate a cauzelor penale

„(1) În caz de indivizibilitate sau de conexitate a cauzelor penale, judecata în primă instanță, dacă are loc în același timp pentru toate faptele și pentru toți făptuitorii, se efectuează de aceeași instanță.

(2) Constituie indivizibilitate a cauzelor penale cazurile în care la săvârșirea unei infracțiuni au participat mai multe persoane, când două sau mai multe infracțiuni au fost săvârșite prin aceeași faptă ori în cazul unei infracțiuni continue sau prelungite.

(3) Constituie conexitate a cauzelor penale cazurile:

1) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite prin fapte diferite de una sau mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;

2) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit;

3) când o infracțiune este săvârșită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni ori este săvârșită pentru a înlesni sau a asigura absolvirea de răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;

4) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și conexarea cauzelor se impune pentru buna desfășurare a justiției.

(4) În caz de conexare a unor cauze privitoare la mai multe persoane învinuite de săvârșirea infracțiunilor în raza de activitate a diferitor instanțe de grad egal sau privitoare la o singură persoană învinuită de săvârșirea câtorva infracțiuni, dacă aceste cauze sunt de competența a două sau câtorva instanțe de judecată de grad egal, procesul se judecă de instanța în raza teritorială a căreia a fost terminată urmărirea penală a cauzei.

(5) Dacă o persoană sau un grup de persoane sunt învinuite de săvârșirea unei singure sau a câtorva infracțiuni și cauza referitoare la unul din învinuiți sau la una din infracțiuni este de competența unei instanțe ierarhic superioare, procesul se judecă în întregime de instanța ierarhic superioară.

[Alin.(6) art.42 abrogat prin Legea nr.76 din 21.04.2016, în vigoare 01.04.2017]

(7) Conexarea cauzelor se admite de către instanța de judecată respectivă în cazul în care acțiunile incriminate nu necesită o încadrare juridică mai gravă, iar la cererea procurorului și în celelalte cazuri – pentru modificarea acuzării în sensul agravării.

(8) În cazul în care infracțiunea a fost săvârșită de două sau mai multe persoane, instanța de judecată poate dispune indivizibilitatea cauzei, dacă aceasta este necesară pentru buna desfășurare a justiției în termene rezonabile și dacă aceasta nu va împiedica respectarea drepturilor părților.”

Articolul 43

Instanța competentă de a conexa cauzele penale

„(1) Conexarea cauzelor se decide de către **instanța căreia îi revine competența de judecată** conform prevederilor art.42.

(2) În cazurile de indivizibilitate a cauzelor penale, precum și în cele de conexitate, cauzele, dacă ele au fost depuse în prima instanță de judecată, se conexează de către aceasta chiar și după casarea hotărârilor asupra lor și remiterea cauzelor de către instanța de recurs pentru rejudecare.

(3) Cauzele se conexează și de către instanțele de apel sau de recurs de același grad dacă se află în același stadiu de judecată.”

ÎN DREPT

A. Argumentele autorului excepției de neconstituționalitate

9. Autorul excepției de neconstituționalitate susține că textul „instanța căreia îi revine competența de judecată” din articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală conține o stipulare imperativă, care îngreșește dreptul la un proces echitabil, în cadrul căruia s-ar fi asigurat toate garanțiile necesare apărării sale, precum și dreptul ca conexarea cauzelor penale să fie decisă de către o instanță superioară, cu posibilitatea contestării ulterioare, care constituie o garanție procesuală. Potrivit autorului excepției de neconstituționalitate, dispozițiile contestate creează pentru persoană o situație de incertitudine, motiv pentru care sunt contrare articolelor 20, 21 și 54 din Constituție.

B. Aprecierea Curții

10. Examinând admisibilitatea sesizării privind excepția de neconstituționalitate, Curtea constată următoarele.

11. În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a Codului de procedură penală al Republicii Moldova, adoptat prin Legea nr. 122 din 14 martie 2003, ține de competența Curții Constituționale.

12. Curtea constată că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate, ridicată de către dna avocat Elena Leancă, în dosarul nr. 1-514/17, aflat pe rolul Judecătoriei Chișinău, sediul central, este formulată de către subiectul abilitat cu acest drept, în baza articolului 135 alin. (1) literele a) și g) din Constituție, așa cum a fost interpretat acesta prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 9 februarie 2016.

13. Curtea reține că obiectul excepției de neconstituționalitate îl constituie textul „instanța căreia îi revine competența de judecată” din articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală, care stabilește instanța competentă de a conexează cauzele penale.

14. Curtea observă că autorul excepției de neconstituționalitate, prin invocarea articolelor 20, 21 și 54 din Constituție, susține în esență că dispozițiile contestate îngreșesc într-un mod disproportionat accesul la

justiție și dreptul la un proces echitabil, garantat de articolul 20 din Constituție.

15. Cu referire la articolul 20 din Constituție, Curtea reține că acesta garantează oricărei persoane dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime.

16. În același timp, Curtea reiterează că liberul acces la justiție presupune faptul că orice persoană se poate adresa instanțelor judecătorești pentru apărarea drepturilor, a libertăților sau a intereselor sale legitime, iar nu faptul că acest drept nu poate fi supus niciunei condiționări.

17. Curtea reține că articolul 43 din Codul de procedură penală stabilește competența instanței de a conexe cauzele penale conform prevederilor articolului 42 din Codul de procedură penală.

18. Potrivit articolului 42 alin.(3) din Codul de procedură penală, constituie conexitate a cauzelor penale cazurile:

1) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite prin fapte diferite de una sau mai multe persoane împreună, în același timp și în același loc;

2) când două sau mai multe infracțiuni sunt săvârșite de aceeași persoană în timp diferit ori în loc diferit;

3) când o infracțiune este săvârșită pentru a pregăti, a înlesni sau a ascunde comiterea altei infracțiuni ori este săvârșită pentru a înlesni sau a asigura absolvirea de răspundere penală a făptuitorului altei infracțiuni;

4) când între două sau mai multe infracțiuni există legătură și conexarea cauzelor se impune pentru buna desfășurare a justiției.

19. Conexarea cauzelor se decide de către instanță printr-o încheiere. Astfel, Curtea menționează că încheierea reprezintă actul instanței de judecată prin care cauzele penale nu se soluționează în fond, ci doar sunt conexe.

20. În acest sens, Curtea menționează că procedura de soluționare a conexării cauzelor penale nu îmbracă forma unui proces care să reclame un tratament jurisdicțional, ci este vorba despre o problemă de administrare și de eficiență a actului de justiție. Procedura în care se examinează conexarea cauzelor reprezintă o procedură incidentală, al cărei obiect este distinct de obiectul propriu procesului penal, la care se referă cauzele.

21. De asemenea, Curtea notează că conexarea reprezintă o instituție procesuală concepută să asigure o bună-administrare a justiției. Interdicția atacării unor încheieri privind conexarea cauzelor nu presupune faptul că legalitatea și temeinicia acestora nu pot fi controlate de către instanțele ierarhic superioare în același timp cu contestarea sentinței prin care cauza a fost soluționată în fond. Curtea menționează că interdicția contestării încheierii privind conexarea cauzelor nu este una

absolută, părțile având posibilitatea să pună problema competenței prin intermediul căilor de atac. În cazul constatării unor încălcări ale prevederilor legale referitoare la competența *ratione materiae* sau *ratione personae* intervine nulitatea actului procedural, potrivit articolului 251 alin. (2) din Codul de procedură penală.

22. Prin urmare, dispozițiile contestate nu contravin garanțiilor dreptului la un proces echitabil, prevăzute de articolul 20 din Constituție.

23. În plus, Curtea reiterează că articolul 20 din Constituție, care reglementează dreptul de acces liber la justiție, își găsește corespondența în dispozițiile articolului 6 § 1 din Convenție. Cerința din articolul 6 § 1 din Convenție, aceea ca o cauză să fie examinată în mod echitabil, trebuie înțeleasă în sensul de a se asigura respectarea principiilor fundamentale ale oricărui proces, și anume principiul contradictorialității și principiul dreptului la apărare, ambele asigurând egalitatea deplină a părților în proces.

24. Curtea reține că orice persoană are dreptul la judecarea cauzei sale în mod echitabil, în termen optim și previzibil, de către o instanță independentă, imparțială și stabilă de lege. În acest scop, instanța este datoare să dispună toate măsurile permise de lege și să asigure desfășurarea cu celeritate a judecății, inclusiv prin conexarea cauzelor, respectând caracterul echitabil al procedurii.

25. Prin urmare, Curtea reține că sesizarea privind excepția de neconstituționalitate este nefondată.

Din aceste motive, în baza articolului 26 din Legea cu privire la Curtea Constituțională și a articolelor 61 alin. (3) și 64 din Codul jurisdicției constituționale, Curtea Constituțională

DECIDE:

1. *Se declară inadmisibilă* excepția de neconstituționalitate a textului „instanța căreia îi revine competența de judecată” din articolul 43 alin. (1) din Codul de procedură penală, ridicată de către dna avocat Elena Leancă, în dosarul nr. 1-514/17, pendinte la Judecătoria Chișinău, sediul central.

2. Prezenta decizie este definitivă, nu poate fi supusă nici unei căi de atac, intră în vigoare la data adoptării și se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova.

Președinte

Mihai POALELUNGI

Chișinău, 11 iunie 2018
DCC nr. 55
Dosarul nr. 68g/2018